

RINGINFORM

ÅRGÅNG 33

Nr 2
Dec 2010

CES-SVERIGE 2010	21
FÅNGST AV NATTSKÄRRA	29
RINGMÄRKNINGSHISTORIA	30
SVENSK PULLMÄRKNING	32
GODBITAR UR ÅTERFYNDSFLODEN	35

Naturhistoriska
riksmuseet

RINGINFORM utkommer med två nummer per år. Ringmärkare erhåller tidskriften gratis.

Redaktion: Thord Fransson, Lina Jansson, Tuomo Kolehmainen,
Conny Kroon, Thomas Wenninger

Adress: Naturhistoriska riksmuseet
Ringmärkningscentralen
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Omslagsillustration: Peter Larsson
ISSN 1100 – 4134

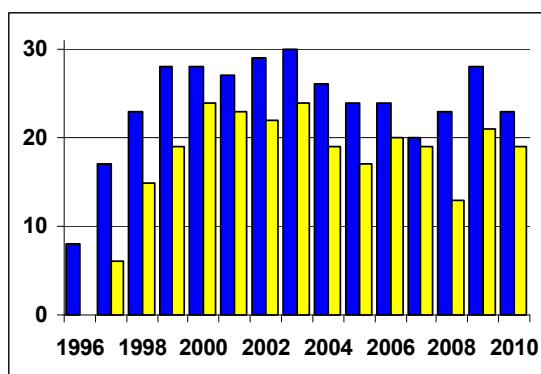
CES – Sverige 2010

Thomas Wenninger, Lina Jansson & Thord Fransson

Inledning

Detta var den femtonde säsongen för CES-projektet i Sverige. Projektet initierades på 1990-talet av Thomas Pettersson och under lång tid har han förtjänstfullt varit projektledare. Thomas har bedömt att han inte längre har möjlighet att lägga ner lika mycket arbete som tidigare, vilket innebär att RC nu tagit över projektledningen, men han kommer att kvarstå i gruppen som leder projektet. Detta är den första sammanställning som gjorts på RC och trots god hjälp av Thomas Pettersson har vi inte riktigt hunnit få alla rutiner på plats vilket innebär att sammanställningen denna gång är något mer översiktlig.

Antalet deltagande platser minskade något sedan föregående år (Figur 1). Fältarbete genomfördes på 23 platser, vilket är fem färre än förra året. Ytterligare en plats påbörjades, men avbröts p g a av alltför klen fångstresultat. Tre av platserna var nya, varav en drevs av en ny deltagare i projektet; Ola Svensson. Övriga nya platser för året var modifierade (helt eller delvis flyttade). En plats flyttades p g a högt vattenstånd, och verksamheten där drevs säsongen ut, men kommer inte att fortsätta nästa år. Underlaget för jämförelser mellan 2009 och 2010 utgörs av 19 platser, vilket är en normal andel. Den geografiska spridningen av CES-platserna 2010 visas i figur 2. Platserna, tillsammans

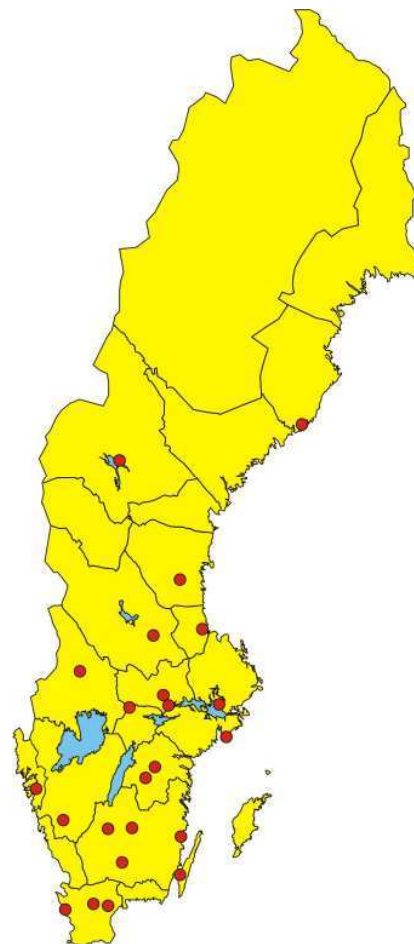
Figur 1. Antal deltagande CES-platser 1996-2010. Fyllda staplar visar antal platser ett enskilt år, ofyllda staplar visar antal upprepat deltagande från året före.

med en summering av resultaten, visas i tabell 1. De huvudsakliga fångstmiljöerna 2010 fördelade sig enligt följande (förändring jämfört med 2009 inom parentes): lövskog 7 (-1), buskmark 11 (-3), bladvass 5 (-2).

Bladlusförekomsten registrerades vid fem platser och resultatet visar att bladlöss förekom, men i tämligen måttlig mängd.

Övergripande resultat

Under året hanterades 5 756 fåglar av 73 arter, vilket är 13 % färre individer än året före. Minskningen förklaras naturligtvis av ett lägre antal deltagande platser i år. Sammanlagt utnyttjades 258 nät, jämfört med 302 nät 2009. Totalt sett var alltså fångstinsatsen i år klart lägre än i fjol, och fångsten proportionell mot detta. I det följande utgår alla jämförelser från de 19 platser som deltog båda åren och på ett likartat sätt.

Figur 2. CES-platser 2010.

Tabell 1. Deltagande fångstplatser i CES - Sverige 2010, grupperade efter huvudbiotop och ordnade från norr till söder. Nyttillkomna (eller modifierade) platser 2010 markeras med en asterisk. Platsnumren är uppbyggda med landskapskod, se t.ex. en årsbok från RC, plus ett löpnummer. Ej åldersbestämda individer (1K+) ingår inte i tabellen.

Nr	Plats	Ansvarig märkare	Antal nät	Antal fångade		Andel 1K %
				arter	individer	
<i>Lövskog</i>						
HS02	Flästa sjön	Per Johansson	20	23	210	47
VR03	Barfån 2	Björn Ehrenroth	15	26	329	65
GÄ02	Avan	Håkan Söderman	8	18	146	47
VS15*	Malmön 3	Patrik Rhönstad	16	39	493	48
BO01	Stenungsund	Thomas Liebig	8	13	47	30
SM17	Törnåkra strandskog 2	Per-Sture Ljungdahl	9	25	311	52
SM18	Humlekärrshult	Urban Rundström	7	25	177	54
<i>Buskmark</i>						
VB01	Villanäs, Umedeltat	Tomas Brodin	10	13	179	65
JÄ01	Vike, Rödön	Thomas Holmberg	10	23	170	55
DR05	Kyrkby tjärn 3	Gittan Matsson	13	34	334	60
VS13*	Lärsäter	Gunnar Niklasson	8	21	169	47
VS14	Älvhyttan 2	Roland Thuvander	12	26	190	47
SÖ05	Älgviken 3	Thord Fransson	11	32	342	60
VG02	Rydal	Henry Aas	15	27	210	35
SM08	Hultsgårde	Mats Alderus	11	28	202	37
SK04	Hovdala 3	Håkan Winqvist	8	26	175	42
SK06*	Näsby fält	Ola Svensson	6	23	152	32
SK05	Örby ängar 2	Mikael Jönsson	9	26	226	46
<i>Bladvass</i>						
UP02	Aspvik	Tommy Eriksson	13	26	346	66
ÖG05*	Säbyviken	Claes Svedlindh	11	22	579	60
ÖG04	Nackebosjön	Karl-Martin Axelsson	10	17	190	56
SM19	Uppsjön 2	Lars Johan Johansson	10	19	161	49
ÖL08	Karleviviken 4	Lennart Carlsson	16	36	392	61
Summa			258	73	5730	53

När det gäller de häckande beståndens storlek, som vi mäter genom fångsten av adulta fåglar, uppvisade några arter tydligt lägre fångster i år jämfört med 2009 (Tabell 2). Det gäller flera arter som övervintrar i Västeuropa, t ex gärdsmyg, järnsparv, grönfink och bofink, även om flera av förändringarna inte är statistiskt säkerställda. Nästan säkerställda minskningar förekom hos sävsångare, törnsångare och trädgårdssångare. Några arter ökade, t ex rödstjärt, björktrast och grönsiska, men bara hos rödstjärt var förändringen signifikant trots att materialet var litet.

På reproduktionssidan finns som vanligt både plus och minus (Tabell 3). För rödstjärt,

rödvingetrast, entita, grönsiska och domherre där en ökning av antalet adulta noterades, förekom ingen motsvarande uppgång i antalet ungfåglar vilket resulterade i en tydlig förändring i kvoten årsungar. För sävsångare noterades ett minskat antal adulta, men trots detta ett högre antal årsungar och det samma gäller bofink. Hos ett flertal arter som fångas i lite större antal tycks reproduktionen ha varit ganska god jämfört med 2009, t ex hos flertalet sångare och mesar samt hos flugsnappare.

Tabell 2. Förändring av den totala fångsten av adulta (2K+) fåglar vid CES-platser mellan 2009 och 2010. n = antalet jämförda platser för respektive art. Endast de vanligaste arterna redovisas, dvs. arter som fångats på minst 6 platser de båda åren sammantaget. Förändringarna har testats statistiskt; Wilcoxon's Test for Matched Pairs, tvåsidig. Statistiskt signifikanta resultat markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,02$). Asterisk inom parentes anger nästan ($P < 0,10$) signifikanta resultat.

Art	n	Antal 2K+		Förändring (%)	
		2009	2010		
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	10	20	19	-5	
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	8	23	12	-48	
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	13	28	20	-29	
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	18	91	86	-5	
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	6	43	31	-28	
Rödstjört <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	6	2	12	+500	*
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	6	14	13	-7	
Koltrast <i>Turdus merula</i>	19	71	69	-3	
Björktrast <i>T. pilaris</i>	7	15	35	+133	
Taltrast <i>T. philomelos</i>	16	20	25	+25	
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	9	24	27	+13	
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	8	48	33	-31	(*)
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	9	177	181	+2	
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	10	21	11	-48	
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	10	38	37	-3	
Törnsångare <i>S. communis</i>	13	92	61	-34	(*)
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	19	139	100	-28	(*)
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	16	102	100	-2	
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> spp.	8	15	19	+27	
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i> spp.	19	329	326	-1	
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	8	10	4	-60	
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	11	39	33	-15	
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	8	20	17	-15	
Entita <i>Parus palustris</i>	9	16	26	+63	
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	19	105	109	+4	
Talgoxe <i>P. major</i>	19	139	121	-13	
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	9	10	10	0	
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	6	8	7	-13	
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	19	132	109	-17	*
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	10	41	29	-29	
Grönsiska <i>C. spinus</i>	12	15	36	+140	
Gulsparv <i>Emberiza citrinella</i>	10	44	35	-20	
Sävsparv <i>E. schoenichus</i>	15	136	119	-13	

Gärdsmygen har minskat sedan förra året med största sannolikhet beroende på den långa hårda vintern (Tabell 2). Trenden för populationsnivån hos adulta gärdsmygar är dock fortfarande positiv (Figur 3). Andelen fångade ungfåglar i relation till antalet adulta har inte minskat utan tvärtom ökat (Tabell 3). Återstår att se hur den klarar den här minst lika hårda vintern.

Törnsångaren visade fram t o m förra året en kraftigt stigande kurva gällande fångsten av adulta. I år har den i stället minskat till en mer genomsnittlig nivå. Trenden är dock fortfarande ökande (Figur 3).

Som tidigare uppmärksammats har särskilt grönfinken drabbats av ett utbrott av trikomonas under de senaste åren. Den minskning av grönfinkarnas antal detta bidragit till kan nu även avläsas inom CES. Från den

tidigare populationsnivån kan nu ett trendbrott nedåt visas (Figur 3).

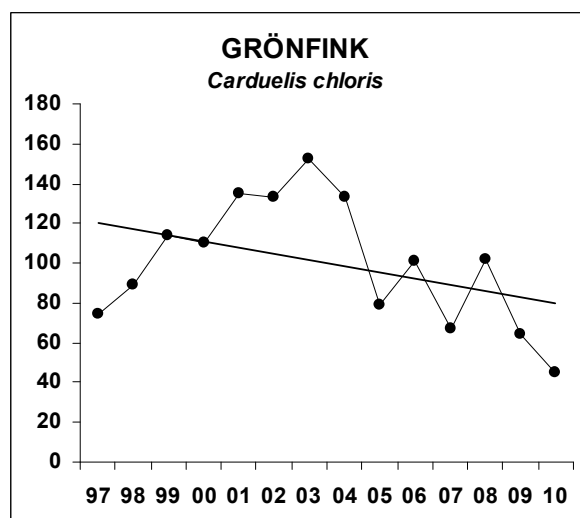
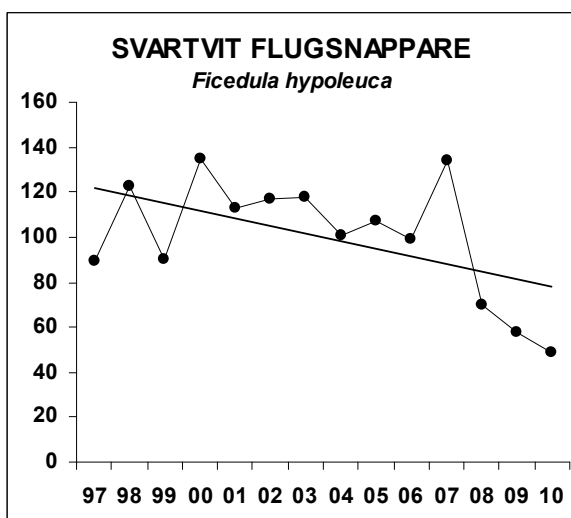
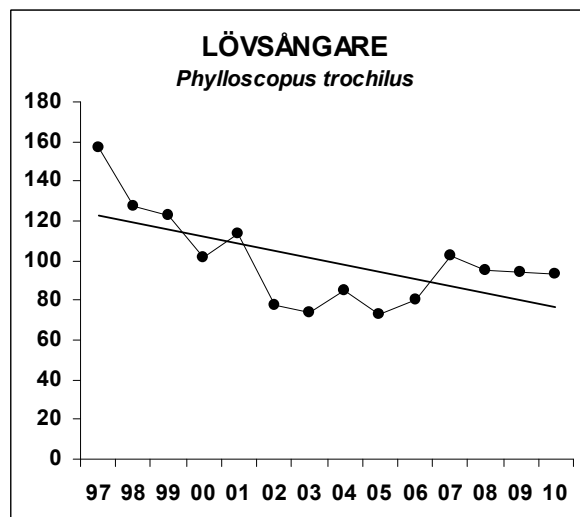
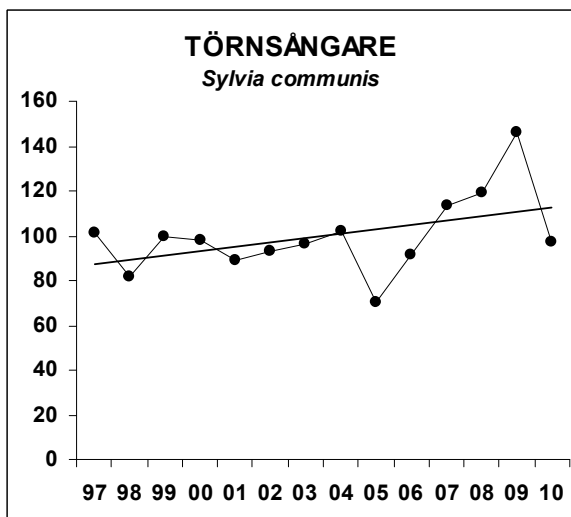
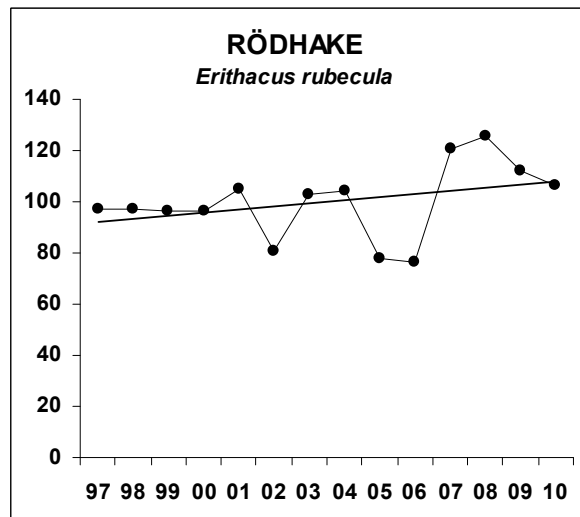
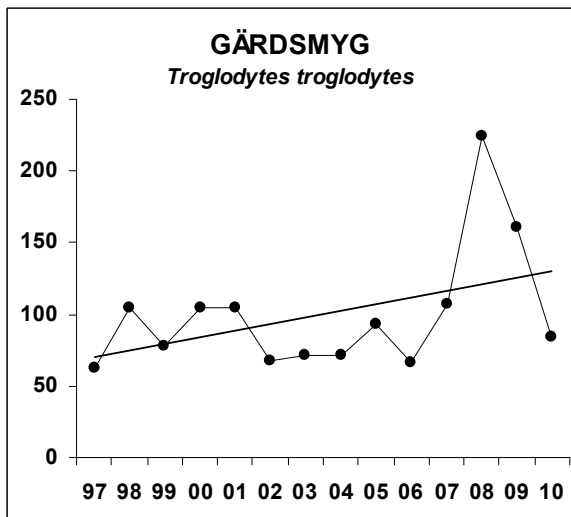
Mellanårsöverlevnaden hos adulta fåglar mellan 2009 och 2010 visar inga tydliga förändringar (Tabell 4). Något förvånande noterades fler återfångster av rödhake trots den ovanligt kalla mellanliggande vintern. För sävsångare minskade återfångsten från 10 % till 0 %, om än inte signifikant men det

sammanfaller med att också färre adulta fångades och detta antyder att arten kan ha upplevt svåra förhållanden under vintern i Västafrika.

Andelen återfångster året efter märkningen av fåglar märkta som ungfåglar uppvisar som vanligt låga värden. Resultaten visar att det främst handlar om arter som inte flyttar några längre sträckor (Tabell 5).

Tabell 3. Förändring av kvoten årsungar (1K) vid CES-platser mellan 2009 och 2010. Förändringarna har testats statistiskt: χ^2 -test; antal frihetsgrader = 1; Yates' korrektion. Statistiskt säkerställda förändringar markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,01$). Asterisk inom parentes anger nästan ($P < 0,10$) signifikanta resultat.

Art	2009		2010		Kvot	Förändring (%)
	2K+	1K	2K+	1K		
Sädesärila <i>Motacilla alba</i>	20	11	19	7	0,67	-33
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	23	30	12	21	1,34	34
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	28	26	20	22	1,18	18
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	91	315	86	270	0,91	-9
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	43	15	31	20	1,85	85
Rödstart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2	10	12	8	0,13	-87 *
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	14	7	13	5	0,77	-23
Koltrast <i>Turdus merula</i>	71	52	69	43	0,85	-15
Björktrast <i>T. pilaris</i>	15	10	35	20	0,86	-14
Taltrast <i>T. philomelos</i>	20	25	25	41	1,31	31
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	24	19	27	7	0,33	-67 (*)
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	48	84	33	95	1,65	65 (*)
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	177	162	181	185	1,12	12
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	21	4	11	3	1,43	43
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	38	47	37	33	0,72	-28
Törnsångare <i>S. communis</i>	92	68	61	43	0,95	-5
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	139	68	100	70	1,43	43
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	102	110	100	112	1,04	4
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> spp.	15	22	19	30	1,08	8
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i> spp.	329	327	326	379	1,17	17
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	10	6	4	8	3,33	233
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	39	14	33	24	2,03	103
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	20	10	17	16	1,88	88
Entita <i>Parus palustris</i>	16	47	26	25	0,33	-67 **
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	105	183	109	208	1,09	9
Talgoxe <i>P. major</i>	139	206	121	282	1,57	57
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	10	30	10	14	0,47	-53
Trädskrypare <i>Certhia familiaris</i>	8	13	7	5	0,44	-56
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	132	57	109	73	1,55	55 (*)
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	41	29	29	13	0,63	-37
Grönsiska <i>C. spinus</i>	15	53	36	8	0,06	-94 **
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1	12	22	26	0,10	-90 *
Gulsparr <i>Emberiza citrinella</i>	44	20	35	11	0,69	-31
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	136	119	119	116	1,11	11

Figur 3. Populationsnivå hos adulta (2K+) fåglar för några arter. Index 100 = medelvärdet för perioden. Se vidare texten.

Tabell 4. Andel återfångade av individer fångade som adulta (2K+) vid CES-platser året före. Endast arter med någon återfångst 2008, 2009 eller 2010 redovisas. Materialet har uppdelats på stannfåglar, kortdistansflyttare resp. tropikflyttare. Statistiskt säkerställda (χ^2 -test, antal frihetsgrader = 1) förändringar markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,01$).

Art	Antal fångade adulta			Andel återfångade (%)		
	2007	2008	2009	2008	2009	2010
Övervintrar i Sverige						
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	22	25	20	9	4	15
Entita <i>Parus palustris</i>	22	23	16	14	17	12
Talltita <i>P. montanus</i>	4	3	4	0	33	0
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	85	112	105	7	10	10
Talgoxe <i>P. major</i>	118	137	139	9	14	10
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	10	11	10	0	9	30
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	5	4	8	0	50	0
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	1	4	4	0	25	0
Pilfink <i>Passer montanus</i>	11	6	6	0	17	0
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	27	86	41	0	1	2
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	39	65	44	3	9	16
Övervintrar i Västpalearktis						
Sädesärsla <i>Motacilla alba</i>	7	8	20	0	13	15
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	11	35	23	0	6	4
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	14	28	28	21	7	7
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	78	116	91	3	0	* 5
Koltrast <i>Turdus merula</i>	55	92	71	11	16	7
Björktrast <i>T. pilaris</i>	5	21	15	0	0	7
Taltrast <i>T. philomelos</i>	21	35	20	5	3	0
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	17	48	24	18	4	4
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	66	136	132	8	12	6
Sävspurv <i>Emberiza schoeniclus</i>	108	156	136	15	15	12
Övervintrar i tropiska Afrika						
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	61	76	43	20	17	12
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	69	93	48	7	10	(*) 0
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	36	38	23	8	3	0
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	154	131	177	4	8	7
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	2	19	21	0	5	0
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	25	42	38	4	10	13
Törnsångare <i>S. communis</i>	64	87	92	6	6	14
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	131	157	139	5	8	9
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	152	135	102	3	2	3
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> spp.	2	13	15	0	8	7
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i> spp.	259	364	329	11	9	12
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	7	17	10	14	6	0
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	48	40	39	6	5	5

När det gäller trender över längre perioder har vi i nuläget inte haft möjlighet att analysera detta i detalj men räknar med att göra detta under den kommande våren. Vad som är helt klart är att flera arter inom CES-Sverige uppvisar vikande trender över längre perioder (Pettersson 2009). Det som är intressant och

som data från CES kan bidra med är att försöka fastställa vilka faktorer som påverkar en populationsförändring. Det handlar om både reproduktion och mellanårsöverlevnad, där den senare antas vara den faktor som starkast påverkar populationsnivåerna hos olika arter. Förändras reproduktionen beror det på

förhållanden i Sverige, men när det handlar om mellanårsöverlevnad kan förhållanden utanför Sverige vara avgörande. Sett över den period som CES har bedrivits i Sverige tycks lövsångaren initialt minskat, men under senare år tycks trenden ha vänt till en svag ökning (Figur 3). När det svartvit flugsnappare ser vi snarare en tämligen konstant population initialt men en tydligt vikande trend under de senaste åren (Figur 3). Tittar vi på mellanårsöverlevnaden för dessa två arter uppvisar lövsångaren en positiv trend medan svartvit flugsnappare uppvisar en negativ trend (Figur 4).

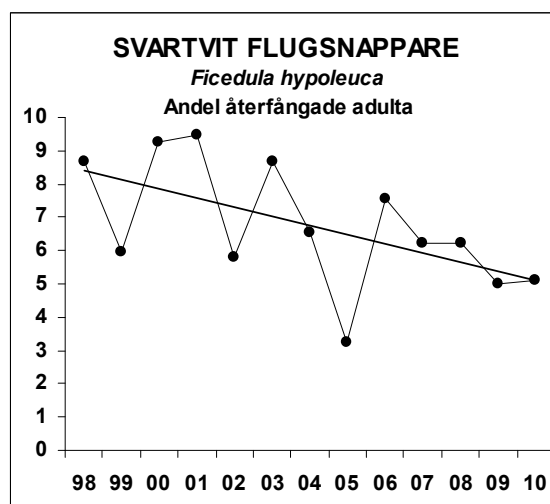
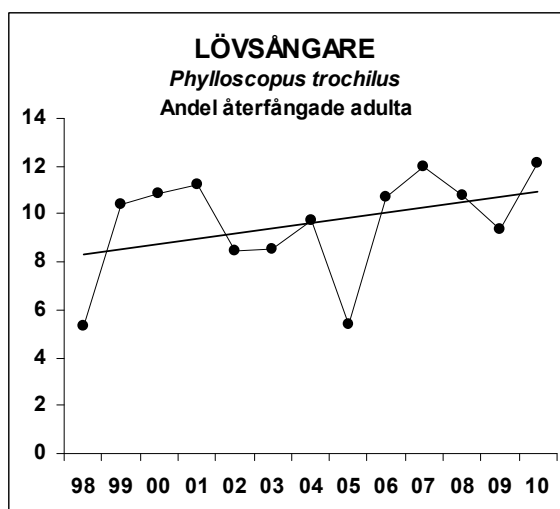
Vi hoppas ytterligare kunna stärka det svenska CES-projektet och även knyta det starkare till övriga länder inom EURING som driver motsvarande projekt. Ringmärkare som är intresserade av att delta uppmanas kontakta RC.

Tack!

Vi vill rikta ett varmt tack till alla deltagare 2010, såväl ansvariga märkare som medhjälpare till dessa: Henry Aas, Mats Alderus, Karl-Martin Axelsson, Tomas Brodin, Kjell Carlsson, Lennart Carlsson, Lisa Carlsson, Björn Ehrenroth, Paul Elfström, Tommy Eriksson, Thord Fransson, Thomas Holmberg, Lars Johan Johansson (Bodafors), Per Johansson, Mikael Jönsson, Thomas Liebig, Per-Sture Ljungdahl, Gittan Matsson, Anders Melin, Roger Mellroth, Gunnar Niklasson, Berth Nygren, Jan Ohlsson, Mikael Rhönnsstad, Patrik Rhönnsstad, Urban Rundström, Claes Svedlindh, Ola Svensson, Håkan Söderman, Roland Thuvander, Joakim Wallin, Håkan Winqvist, samt ytterligare några, för oss anonyma, medarbetare!

Tabell 5. Andel återfångade av individer fångade som årsungar (1K) vid CES-platser året före. Endast arter med någon återfångst 2008, 2009 eller 2010 redovisas. Materialet har uppdelats på stannfåglar, kortdistansflyttare resp. tropikflyttare. Statistiskt säkerställda (χ^2 -test, antal frihetsgrader = 1) förändringar markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,01$). Ingen förändring är statistiskt säkerställd.

Art	Antal fångade årsungar			Andel återfångade (%)		
	2007	2008	2009	2008	2009	2010
Övervintrar i Sverige						
Entita <i>Parus palustris</i>	26	49	47	31	4	9
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	140	267	183	4	3	4
Talgoxe <i>P. major</i>	167	264	206	2	2	4
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	19	9	30	0	0	7
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	11	7	13	9	0	0
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	14	39	20	7	0	0
Övervintrar i Västpalearktis						
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	36	62	30	3	0	0
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	18	37	26	0	3	0
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	244	427	315	<1	1	1
Koltrast <i>Turdus merula</i>	53	69	52	0	0	2
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	11	27	57	0	7	0
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	58	116	119	2	5	3
Övervintrar i tropiska Afrika						
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	63	130	84	2	0	2
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	105	181	162	0	0	1
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	27	88	68	0	5	0
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	38	81	68	3	2	0
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	142	186	110	2	0	1
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> spp.	2	35	22	0	0	5
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i> spp.	242	509	327	0	2	1

Figur 4. Andelen återfångade adulta av lövsångare och svartvit flugsnappare under åren 1998-2010.

Ett stort tack till Thomas Pettersson för hjälp med att överföra metoderna för att göra bearbetningarna till oss på RC!

Alvins fond har lämnat ekonomiskt bidrag som gjort det möjligt för oss att lämna stöd till deltagarnas materielkostnader.

Publicerat

- Pettersson, T. 1996. CES – fågelövervakning i Sverige. *Ringinform* 19: 25-27.
- Pettersson, T. 1997. CES – Sverige 1997. *Ringinform* 20: 12-19.
- Pettersson, T. 1998. CES – Sverige 1998. *Ringinform* 21: 14-21.
- Pettersson, T. 1999. CES – Sverige 1999. *Ringinform* 22: 31-37.
- Pettersson, T. 1999. CES – Sverige 1998. I: SOF. *Fågelåret 1998*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2000. CES – Sverige 2000. *Ringinform* 23: 18-26.
- Pettersson, T. 2000. CES – Sverige 1999. I: SOF. *Fågelåret 1999*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2001. CES – Sverige 2000. I: SOF. *Fågelåret 2000*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2002. CES – Sverige 2001. I: SOF. *Fågelåret 2001*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2003. CES – Sverige 2002. *Ringinform* 26: 1-5.
- Pettersson, T. 2003. CES – Sverige 2002. I: SOF. *Fågelåret 2002*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2003. CES – Sverige 2003. *Ringinform* 26: 28-35.
- Pettersson, T. 2004. CES – Sverige 2003. I: SOF. *Fågelåret 2003*. Stockholm.

- Pettersson, T. 2004. CES – Sverige 2004. *Ringinform* 27: 22-30.
- Pettersson, T. 2005. CES – Sverige 2004. I: SOF. *Fågelåret 2004*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2005. CES – Sverige 2005. *Ringinform* 28: 11-20.
- Pettersson, T. 2006. CES – Sverige 2005. I: SOF. *Fågelåret 2005*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2006. CES – Sverige 2006. *Ringinform* 29: 19-27.
- Pettersson, T. 2007. CES – Sverige 2006. I: SOF. *Fågelåret 2006*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2007. CES – Sverige 2007. *Ringinform* 30: 13-24.
- Pettersson, T. 2008. CES – Sverige 2007. I: SOF. *Fågelåret 2007*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2008. CES – Sverige 2008. *Ringinform* 31: 13-24.
- Pettersson, T. 2009. CES – Sverige 2008. I: SOF. *Fågelåret 2008*. Stockholm.
- Pettersson, T. 2009. CES – Sverige 2009. *Ringinform* 32: 17-27.
- Pettersson, T. 2010. CES – Sverige 2009. I: SOF. *Fågelåret 2009*. Stockholm.

Fångst av nattskärra

Urban Rundström

Sommaren 2010 ägnade jag mig åt fångst av nattskärror kring Oskarshamn och jag lyckades fånga 40 ex av 140 hörda hanar och 22 honor. Då denna typ av fångst var helt ny för mig lärde jag mig en del saker som andra kanske kan ha nytta av om man tänkt sig att börja märka skärror.

Till att börja med ska det sägas att det är ganska tidskrävande. Jag lade ned nästan 100 timmar och 200 körda mil under sommaren och har man ett ordinarie arbete så kan det köra ihop sig lite ibland. När en irriterad skärra kommer flygande med smällande vingar och slutligen fastnar i nätet, tänker man inte på sömnbrist m m.

Då verksamheten skulle vara mobil för att hinna så mycket som möjligt under de relativt korta sommarnätterna, fanns det en del praktiska detaljer att lösa. För det första måste det gå snabbt att sätta upp och ta ned nätet och för det andra ville jag gärna att nätet skulle sitta kvar på stolparna under transporten. Jag löste det genom att inköpa 2 st teleskopiska stolpar på 2,5 m på Jula och trädde på nätet på dessa. Jag fäste endast översta stroppen vid stolparna, för att kunna dra ihop nätet vid transport.

För att förankra stolparna i marken användes en kort fjäderande strop med krok och från den fästes en lina med fastsatta tältpinnar för att fästa i marken.

Nätet förvarades i en tygpåse mellan märkningarna. De två stolparna och nätpåsen sattes ihop med en kort rem till en portabel enhet som smidigt kunde tas med när jag bytte märkplats. Det går till så att jag först fäster tältpinnarna i marken och krok i stolpen, därefter så låter jag nätet löpa ut ur påsen under tiden som jag håller det spänt. När hela nätet är ute så krokas andra stolpen i och pinnarna fästes i marken, sedan dras stolparna med nätet isär, men jag drog inte isär nätet helt för att skapa stora fickor i nätväderna. Jag använde ett 9 m nät och det var inga större problem att hitta plats för det i markerna.

Omvänt vid hoptagning, och efter några gånger så gick det riktigt smidigt att snabbt sätta upp och ta ned nätet själv. Jag fäste även en liten bjällra på nätstolpen för att höra när nattskärorna flög i nätet då det var riktigt mörkt, vilket fungerade mycket bra.

Det gällde även att tänka på var nätet sattes upp också. Bästa placeringen av nätet var med annan bakgrund än himlen, för såg de nätet var det omöjligt att fånga dem utan att placera om nätet. Även när det blivit becks svart så visste de exakt var nätet var placerat.

Det bästa var att sätta upp nätet i gles skog eller några meter ut längs med en skogskant för att få en

bra bakgrund som gjorde att nätet inte upptäcktes lika lätt. Sedan var det bara att åka runt och leta efter rätt biotop och stanna och lyssna med jämna mellanrum.

I början använde jag ett sk rovfågelnät med större maskor, men då hände det vid flera tillfällen att de studsade ur nätet. Efter byte till ett vanligt småfågelnät var det problemet ur världen.

Olika placeringar av CD-spelaren provades också, men där behöver jag prova mer för att komma på den bästa placeringen. Men det verkar som att vid en av nätstolparna kan vara det optimala. Det kan även vara så att det varierar mellan fåglarna hur de beter sig.

De flesta spelande nattskärorna fanns på hyggen som hade några år på nacken, där lövsly och nyplantering hunnit växa upp till 2-3 m höjd. När höjden på växtligheten hade ökat till ca 5 m höjd på hyggena så var det genast färre spelande igen.

Nu ser jag fram emot kommande säsong med spänning, förhoppningsvis kommer jag att återfånga en del av 2010 års märkningar och även ta en del nya.

För den fullständiga rapporten är det bara att kontakta undertecknad, så skickar jag den.

Fortlöpande info om fångst och upplevelser kommer jag att lägga ut på min blogg under säsongen.

Urban Rundström, Mnr 567
urmbird@hotmail.com
www.urmbird.blogspot.com

Ringmärkningshistoria

Den svenska ringmärkningen närmar sig nu med stormsteg sitt hundraårsjubileum 2011 och med anledning av detta skulle vi på RC gärna vilja sammanställa en del av den historia som varit. Vi skulle bli mycket glada om det finns märkare som vill skriva ner och berätta om minnen från något som hände längre tillbaka eller informera oss om saker som hänt eller som man sparar. De tidningsurklipp som återges här skickades t ex till RC av Clas Hermansson tidigare i år. Det är intressant att

notera att vi idag, med nästan samma personalstyrka, hanterar en långt mer omfattande ringmärkning. Ett exempel på minnen från förr ges på nästa sida och gäller Henning Grahn som efter drygt 50 år som aktiv ringmärkare nu bestämt sig för att avsluta sin märkning. Han har nyligen gett ut en bok om sina upplevelser i naturen ur vilka vi valt att återge ett avsnitt som handlar om ringmärkning och som knyter an till notiserna i Svensk Jakt.

Sv. Jakt 7/66 s. 294

Mål och medel

Bristande kapacitet har också vårt lands sex år gamla Ringmärkningscentral på Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm. Detta påstående sett i relation till de anslutna 275 ringmärkarnas årliga arbete. I en PM till fågelstationerna, vilka huvudsakligen sysslar med ringmärkning, väddjar centralen i mars 1966 om begränsning av arbetet detta år till halva det årliga genomsnittet för de tre senaste åren. Centralen har anslag och personal att klara en märkningsvolym på 60 000 fåglar per år och verkliga antalet 1965 blev drygt 150 000.

Ringmärkningscentralens fyra moderorganisationer lämnade ett arv på inte mindre än 30 000 återfynd från närmare 1 miljon ringmärkta fåglar. Skall detta material bli tillgängligt i lätt form för bearbetning och verksamheten samtidigt bedrivs i oförminskad takt utan förstärkning kan ett sammanbrott hota. Drastiska åtgärder är av nöden, svårigheten för central och märkare kan bli att enas om mål och medel.

Ett dilemma

har svensk ringmärkning hamnat i, paradoxalt nog genom utövarnas högt drivna arbetstakt. Verksamhetens planeringsråd, Ringmärkningsnämnden, har tvingats vidtaga drastiska åtgärder. Det samordnande organet, Ringmärkningscentralen vid Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm, är underdimensionerat på personalsidan i förhållande till den stigande märkningsvolymen och i första hand har såväl enskilda märkare som fågelstationer ålagts att begränsa sig till hälften av medeltalet för de tre senaste årens ringmärkningsiffror. Detta har kommit som ett ovälkommet avbrott framförallt för fågelstationernas långtidsplanering, där forskningen ofta baserats på just ringmärkning.

När Ringmärkningscentralen startade 1960 uppskattades årsmärkningen till 60 000 fåglar. Nöjaktigt har man kapacitet att klara 100 000 märkningar per år med registrering och korrespondens. Trots minskning från 420 märkare till 275 under de senaste åren producerades 1965 hela 155 000 ringmärkningar, främst beroende på ökad aktivitet och förbättrad fångstteknik.

Ragnar Edberg

Sv. Jakt 8/66
s. 342

Fann detta urklipp
när jag rensade
i mina gömmor.
Hälsningar!

Clas Hermansson 6/8/10

Utdrag ur "Närkontakt med fåglar, 2009" av Henning Grahn. s. 35-38.

Sedan år 1958 har jag haft licens för ringmärkning av fåglar. Till att börja med var grönbenorna en av de arter jag mest inriktade mig på. Dels kände jag för just den arten och dessutom märktes få grönbenor i Sverige. Åtminstone som årsungar.

Det rörde sig aldrig om några höga antal för min del. Den högsta siffran, under samma säsong, av mig ringmärkta grönbeneungar är 55, vilket skedde år 1963. Men sammanlagt under alla år jag hållit på, har antalet blivit ganska högt.

Något år in på 1960-talet skickade Riksmuseets ringmärkningscentral ut ett cirkulär till alla ringmärkare. Där informerades om att ringmärkningscentralen hade ekonomiska problem och avsikten var därför att minska det befintliga antalet privata ringmärkare. Minskningen skulle ske med hela två tredjedelar av det totala antalet.

De hade delat in de licensierade ringmärkarna i tre grupper.

Grupp tre var sådana som ringmärkte i liten omfattning, att de märkte de allra vanligaste arterna. Eller att de under åren varit dåliga på att redovisa eller svara på förfrågningar från ringmärkningscentralen. De som tillhörde den gruppen fick räkna med att direkt bli fråntagna licensen.

Grupp nummer två var sådana, som förband sig att ringmärka endast en art. De skulle då behöva bara en ringstorlek och därigenom minska kostnaderna. Ett önskemål var också att de valde en inte alltför vanlig art, sådana arter som i stora antal märktes vid fågelstationerna.

Grupp nummer ett var de märkare, som genom åren bidragit med goda resultat, i såväl märkning som redovisning av utfört arbete och på så sätt positivt bidragit till den forskning som är meningen med all ringmärkning. Den gruppen skulle få fortsätta i vanlig ordning.

Det var ett besked som verkligen upprörde de känslor jag hade för denna intressanta fritidsverksamhet. Att säkerställa en fortsatt licensiering var sannolikt att erbjuda märkning av endast en art. På så sätt skulle jag kunna behålla kontakten med Ringmärkningscentralen och de kompisar jag fått genom ringmärkningen.

Men så trist det skulle kännas, att vid något tillfälle ha möjlighet ringmärka en kull av en intressant art och tvingas avstå.

Ifall jag valde att ringmärka endast en art, vilken art skulle jag då välja? Ja, det var faktiskt inte det största problemet. Största känslan hade jag då för grönbenan. Den arten ville jag inte avstå ifrån.

Efter moget övervägande skrev jag ett brev till Ringmärkningscentralen. Jag framhöll i brevet, att

för att kunna behålla det trevliga uppdraget som ringmärkare, var jag beredd att framdeles endast ringmärka grönbenor. Men inom parentes nämnde jag, att vid goda sorkår, då det vimlade av pärlugglor, hade jag ett starkt önskemål att få ringmärka även sådana.

Det tog emot att skicka brevet. En begränsning av det slaget, i en sysselsättning som var så tilltalande, hindrade mig många dagar att posta brevet.

Men vad göra? Hellre en begränsad ringmärkning, är ingen alls. Beslutet var fattat. Under morgondagen skulle brevet läggas på brevlådan.

Men vad hände den dagen? Förrän jag utförde mitt beslut, fick jag med den dagens post ett kuvert från Riksmuseet. Med spänning öppnade jag kuvertet. Brevet med mycket kort text var undertecknat av Ringmärkningscentralen, med texten: "Du är placerad i grupp nr.1. Vi hoppas du fortsätter som tidigare!"

Ingenting kunde ha skapat en härligare känsla. Det var något jag helt enkelt inte hade vågat drömma om. Nu kunde jag glömma allt som mina tankar sysslat med den senaste tiden. Nu kunde jag i vanlig ordning ägna mig åt vad som verkligen roade mig. Jag minns med vilken känsla jag rev det ännu opostade brevet och kastade det i soporna. Det kändes som en stor vinst.

Förekomsten av grönbenor minskade märkbart i slutet på 1970 och början på 1980-talet. Det är numera en något unik händelse, att man märker en vandrande grönbenekull på de områden där de var mycket vanliga förr.

Så är det givetvis med många andra arter och vad minskningen beror på, är det tydligen ingen som vet. Grönbenan är således inte något unikt fall.

Ta staren exempelvis! En art som var nära att bli en sanitär olägenhet, med sina stora mängder. Den är nu nästan bara "ett minne blott", åtminstone i vår landsdel. Varför ser vi aldrig en stenskvätta numera? För några tiotal år sedan var den en vanlig gårdsfågel, häckade på de flesta gårdar i glesbygden. Och många andra arter med dem.

Men istället har vi fått många andra arter som vandrat in, många väldigt talrika. Så föränderlig är vår natur.

Svensk pullmärkning

Hans Ryttman

Jag har under många dagar suttit på RC och gått igenom årssummeringsprotokoll för ett par av de uppsatser som jag och Susanna Hall-Karlsson publicerat i *Ornis Svecica*. Vi har undersökt häckningsframgången under 1962-2001 hos 12 arter knutna till jordbrukslandskapet och hos fyra arter skogsmesar.

Under den genomgången har jag blivit imponerad av den oerhörda flit och ambition som finns hos ringmärkarna. Det jag framför allt imponerades av är de ringmärkare som ringmärker boungar. När jag efter genomgången av T23:orna ville göra en lista för att hedra de mest flitiga ringmärkarna (och kanske egga någon att slå rekordet för någon art) började jag 1969 året då pull. och ad. skildes åt i T23:orna. Det skulle vara alldeles för tidsödande att börja tidigare och det är möjligt och kanske helt troligt att någon/några ringmärkare har ringmärkt fler boungar av någon/några arter tidigare än de antal som jag nu redovisar. Det vore roligt om någon kunde komplettera min lista med åren före 1969 och publicera antalet i Ringinform.

Jag vill också gardera mig för att jag kan ha missat någon uppgift. Det är ett ganska tidsödande och tröttsamt arbete med att bläddra i T23:orna. Ibland tappar man uppmärksamheten.

Jag har gjort en lista på de ringmärkare som ringmärkt flest boungar under ett särskilt år. Jag har uteslutit handuppfödda berguvar, pilgrimsfalkar, fjällgäss och ett par parkfåglar (vit stork rödhuvad dykand). I de flesta projekt arbetar många avlönade personer på heltid och det är då naturligt att stora antal boungar kan ringmärkas. I andra fall arbetar en doktorand med en art och han/hon har kanske inte någon hjälp men kan arbeta heltid med att leta bon och ringmärka, vilket inte gäller för de verkliga amatörerna. Vissa ringmärkare arbetar med medhjälpare och i grupper som hjälps åt för att leta bon. Många gånger känner jag inte till förhållandena vid ringmärkningen.

Självfallet är det lättare att ringmärka många ungar i kolonier eller i holkar än det är att leta markhäckande arter. Många sångare är också dåligt presenterade förutom vadare, men de är ju borym-mare vilket naturligtvis försvårar ringmärkningen.

Men erkänn att du blir imponerad av bedrifterna som ringmärkarna utfört under ett år, t ex 4 gök-ungar, 33 nattskärreungar, 16 bivråkungar. och vem klarar av att ringmärka 539 skatungar på ett år! Tänk att det en gång i tiden gick att märka 36 tofslärkeungar, 123 fältpiplärkeungar och 16 vittryggiga hackspetsungar på ett år.

Listan som följer nedan är en hyllning till de enskilda ringmärkare eller de grupper som arbetar för att göra den svenska fågelfaunan mer känd och i förlängningen öka dess skydd och bibehålla den biologiska mångfalden.

Art	Pull	Ringmärkare	År
Smålom	60	Flygar 080	1994
Storlom	4	J Andreasson 034	1995
Smådopping	1	Tägtström 597	2007
Skäggdopping	17	Fries 083	1971
Gråhakedopping			
Svarthakedopping	3	Å Andersson 032	1979
Svarthalsad dopping			
Storskarv	1038	Staaav 235	1989
Rördrom	11	Broberg 052	1981
Häger	349	L Svensson 242	1993
Vit stork			
Knölsvan	118	Mathiasson 175	1973
Sångsvan	4	Rosenlund 222	2008
Sädgås	8	Bylin 291	1984
Fjällgås			
Grågås	253	Bylin 291	1992
Kanadagås	280	Ahlbom 290	1975
Vitkindad gås	420	K Larsson 523	2001
Gravand	40	L Blomquist 050	2000
Bläsand	7	K Sjöberg 301	1983
Snatterand	4	von Schultz 229	1980
Kricka	19	von Schultz 229	1973
Gräsand	428	A Bjärvall 047	1969
Stjärtand	6	K Sjöberg 301	1980
Årta	3	K Sjöberg 301	1984
Skedand	15	von Schultz 229	1972
Brunand	42	L Blomquist 050	1996
Vigg	41	L Blomquist 050	1992
Bergand			
Ejder	177	Beinert 042	1979
Alfågel	18	Zool. inst Gbg 012	1970
Sjörre			
Svärta	15	B Hjernerquist 333	1986
Knipa	147	S Fredga 082	1976
Salskrake	10	O Andersson 537	1996
Småskrake	2	Lager 146	1975
Storskrake	68	Österberg 269	1976

Bivräk	16	B Wiklund 260	1994	Skogssnäppa	14	Carlsson 139	1969
Brunglada	2	Getterön 005	2001	Grönbena	41	Högstedt 278	1970
Glada	55	Sylvén 319	1985	Drillsnäppa	33	U Unger 012	2003
Havsörn	361	Helander 392	2007	Roskarl	20	Gunnarsson 89	1971
Brun kärrhök	74	B Pettersson 214	1988	Smalnäbbad simsn.	12	Ch Persson 212	1999
Blå kärrhök	23	B Pettersson 214	1990	Labbb	24	Staaav 235	1991
Stäpphök				Fjällabb	56	P Olofsson 558	1997
Ängshök	87	Rodebrand 295	1978	Dvärgmås	54	S Delin 497	1995
Duvhök	111	Markström 302	1983	Skrattmås	507	K Gustavsson 95	1999
Sparvhök	123	B Jansson 317	1984	Fiskmås	148	K Karelius 566	2005
Ryssvräk	14	Hedvall 273	1970	Silltrut	872	K Karelius 566	2005
Ormvräk	77	B Douhan 334	1999	Gråtrut	3243	J Karlsson 314	1980
Fjällvräk	213	Lindberg 313	1974	Havstrut	193	Strandvik 419	1982
Kungsörn	26	G Lind 154	2004	Tretåig mäs	57	Nidingen 016	2007
Fiskgjuse	126	Samuelsson 364	1981	Skräntärna	335	Staaav 235	1979
Tornfalk	832	Å Abrahamsson 426	2008	Kentsk tärna	591	Möllersten 332	1985
Stenfalk	49	Lindberg 313	1978	Fisktärna	437	Gunnarsson 089	1970
Lärfalk	27	Ahlén 022	1977	Silvertärna	630	Gunnarsson 089	1974
Jaktfalk	35	J Ekenstedt 628	2004	Smätärna	51	P Sandberg 536	1998
Pilgrimsfalk	188	Lindberg 313	2008	Svarttärna	100	G Flyckt 508	1994
Järpe	4	Hedberg 108	1973	Sillgrissla	1999	G Hoas 510	2006
Dalripa	25	Westerlund 258	1972	Tordmule	512	B Hjernquist 333	1987
Fjällripa	8	G Lind 154	1976	Tobisgrissla	163	J Bergqvist 164	2001
Orre	16	Anglestam 360	1977	Skogsduva	154	Hargeby 107	1983
Tjäder	13	Vesterlund 258	1972	Ringduva	14	Bäckbom 053	1974
Rapphöna				Turkduva	22	L Blomquist 050	1975
Vaktel				Turturduva			
Vattenrall	12	Widemo 284	1988	Gök	4	Högstedt 278	1972
Småfläckig sumphöna				Tornuggla	10	J Karlsson 314	1974
Kornknarr	4	Hargeby 107	1970	Berguv	60	Strandvik 419	1998
Rörhöna	10	Arvidsson 279	1975	Fjälluggla	106	Zool. inst Gbg 012	1978
Sothöna	21	Blomquist 050	1991	Hökuggla	105	Flygar 080	1984
Trana	28	S Lundgren 488	1999	Sparvuggla	55	Vuorinen 451	2004
Strandskata	34	Pettersson 215	1978	Kattuggla	430	C Philipsson 596	2001
Skärfläcka	46	Ch Persson 212	1999	Slaguggla	95	Englund 359	1984
Mindre strandpipare	151	K-A Olsson 204	1985	Lappuggla	167	Stefansson 237	2004
Större strandpipare	25	Högstedt 278	1973	Hornuggla	37	I Nilsson 327	1973
Svartbent strandpipare	15	P E Jönsson 430	1992	Jorduggla	65	Stefansson 237	1973
Fjällpipare	5	Å Lindström 418	1993	Pärluggla	851	Hörnfeldt 409	1982
Ljungpipare	7	R Gustavsson 415	1981	Nattskärna	33	Ahlén 022	1977
Kustpipare				Tornseglare	212	L Gustavsson 096	1979
Tofsvipa	90	Bäckbom 053	1972	Kungsfiskare	348	Vuorinen 451	1993
Mosnäppa	18	Högstedt 278	1970	Härfågel			
Skärnäppa	2	L Gustavsson 093	1971	Göktyta	232	E Arbinge 613	2008
Kärrnäppa	31	Högstedt 278	1981	Gråspett	115	Å Englund 359	2007
Kärrnäppa <i>schinzii</i>	169	P E Jönsson 430	1990	Gröngöling	11	Å Englund 359	2005
Myrsnäppa	3	R Ottvall 542	2002	Spillkråka	70	K Johnsson 467	1989
Brushane	119	Widemo 494	2001	Större hackspett	76	Stefansson 237	1973
Enkelbeckasin	6	Widemo 494	1990	Mellanspett			
Dubbelbeckasin	2	Källebrink 369	1981	Vitryggig hackspett	16	G Aulén 407	1985
Morkulla	6	M Carlsson 139	1988	Mindre hackspett	63	Wiktander 498	1996
Rödspov	71	T Johansson 549	2000	Tretåig hackspett	15	O Stefansson 237	1978
Myrspov	5	Paterson 400	1980	Tofslärka	36	Högstedt 278	1971
Småspov	2	R Gustavsson 415	1981	Trädlärka	42	Ahlén 022	1975
Storspov	69	Stefansson 237	1973	Sånglärka	114	F Svensson 240	1972
Svartsnäppa	4	R Gustavsson 415	1981	Berglärka	23	Luvre 180	1992
Rödbena	87	K Larsson 523	2001	Backsvala	767	Ch Persson 212	1978
Gluttsnäppa	1	N Å Andersson 030	1969	Ladusvala	813	L Håkansson 631	2007

Hussvala	147	Haglund 098	1976	Lappmes	88	Patomella 348	1979
Fältpiplärka	123	Högstedt 278	1970	Tofsmes	30	S Eggers 640	2004
Trädpiplärka	33	Dahlgren 058	1969	Svartmes	229	L Gustavsson 096	1984
Ängspiplärka	69	S-O Svensson 022	1990	Blåmes	1798	J-Å Nilsson 475	2008
Rödstrupig piplärka	4	L Danielson 255	1988	Talgoxe	2916	M Hjernquist 644	2007
Skärpiplärka	171	Hjernquist 333	1983	Nötväcka	62	Möllersten 332	1986
Gulärta	94	Högstedt 278	1977	Trädkrypare	72	Borgström 051	2000
Forsärta	199	Blomquist 050	1972	Trädgårdsträdskrypare			
Sädesärta	113	F Svensson 240	1972	Pungmes	123	Öhrström 345	1989
Sidensvans				Sommargylling	4	Ottenby 001	1995
Strömstare	780	Vuorinen 451	2001	Törnskata	240	B Söderström 538	1996
Gårdsmyg	141	S Östlund 462	1993	Varfågel	8	Hamrén 103	1973
Järnsparv	29	Dahlgren 058	1981	Nötskrika	19	F Svensson 240	1973
Rödhake	47	Blomquist 050	1974	Lavskrika	87	Ekman 478	2004
Näktergal	106	R Asteling 397	2003	Skata	539	Assmundsson 276	1971
Blåhake	111	Myhrberg 180	1973	Nötkräka	3	Lundberg 308	1981
Blåstjärt				Kaja	133	L Hansson 408	1994
Svart rödstjärt	42	R Andersson 460	1990	Råka	93	L Gustavsson 096	1984
Rödstjärt	154	N Å Andersson 030	1986	Kräka	107	Loman 326	1976
Buskskvätta	402	Dahlgren 058	1969	Korp	125	Strandvik 419	1982
Svarthakad buskskv.				Stare	1480	H Smith 449	1995
Stenskvätta	602	T Pärt 509	1997	Gråsparv	133	Blomquist 050	1984
Ringtrast	4	Risberg 311	1977	Pilfink	176	Hargeby 107	1981
Koltrast	130	Bergqvist 164	1989	Bofink	39	Risberg 311	1979
Björktrast	354	Hargeby 107	1978	Bergfink	27	R Gustavsson 415	1980
Taltrast	189	Bäckbom 053	1974	Gulhämpling	2	G Flyckt 508	1999
Rödvingetrast	265	Myhrberg 180	1972	Grönfink	978	Widemo 284	1977
Dubbeltrast	33	S-O Svensson 022	1992	Steglits	5	Täkerns fstn. 008	1995
Gräshoppsångare	6	L Danielsson 255	1982	Grönsiska	7	J Andersson 543	2008
Flodsångare				Hämpling	74	Schönbeck 230	1969
Vassångare	5	Täkerns fstn. 008	2007	Gråsiska	43	Myhrberg 180	1971
Sävsångare	15	S Lindh 470	1990	Snösiska	4	N Å Andersson 030	1986
Busksångare	5	L Gustavsson 096	2003	Bändelkorsnäbb			
Kärrsångare	30	B Petterson 401	2007	Mindre korsnäbb	3	L Gustavsson 096	1987
Rörsångare	121	Rosenlunds OK 223	1980	Större korsnäbb	18	A Nihlén 183	1981
Trastsångare	10	S Bensch 555	1998	Rosenfink	66	Lundmark 173	1972
Härmsångare	24	Rosenlunds OK 223	1974	Tallbit	4	R Gustavsson 415	1981
Höksångare	34	Pettersson H 307	1977	Domherre	25	Dahlgren 058	1980
Ärtsångare	19	Dahlgren 058	1983	Stenknäck	20	N Rosenlund 222	2006
Törnsångare	112	Berglund 382	1988	Lappsparv	87	Ch Persson 212	1996
Trädgårdsångare	72	Berglund 382	1988	Snösparv	11	U Molau 309	2001
Svarthätta	40	Rosenlunds OK 223	1970	Gulsparv	70	J Sundberg 506	1993
Lundsångare	6	I Nordin 194	1987	Ortolansparv	38	Å Berg 441	1996
Nordsångare	5	R Gustafsson 415	2002	Videsparv	8	Ehrenroth 061	1972
Grönsångare	151	J Bergqvist 164	1996	Dvärgsparv			
Gransångare sydlig?	334	R Asteling 397	2003	Sävsparv	128	Wiking 259	1971
Gransångare nordlig?	13	J Bergqvist 164	1996	Kornsparv	5	P E Jönsson 430	1989
Lövsångare	314	Myhrberg 180	1974				
Kungsfågel	8	H Winqvist 474	1998				
Brandkronad kungsf.							
Grå flugsnappare	72	T Fransson 391	1986				
Mindre flugsnappare	12	Haglund 098	1988				
Halsbandflugsnappare	2929	M Hjernquist 644	2005				
Svartvit flugsnappare	1081	A Lundberg 308	1984				
Skäggmes	16	Öhrström 345	1986				
Stjärtmes	44	J-Å Nilsson 475	1991				
Entita	527	J-Å Nilsson 475	2008				
Talltita	131	Ekman 478	1990				

Godbitar ur återfyndsfloden ☒

Svenska ringar:

Åldersrekord för kungsfiskare

En ringmärkt **kungsfiskare** blev funnen död i augusti i år på banvallen vid Åmmelången, Åmmeberg, strax öster om Askersund. Fågeln var märkt som bounce av Juhani Vuorinen redan 1990-07-13 vid Ljungsjön, Motala ström, vilket innebär att den blev ganska exakt 19 år gammal. Eftersom det tidigare åldersrekordet för kungsfiskare i Sverige låg på 5 år och 10 månader så är ju detta fynd en uppseendeväckande höjning av detsamma. Men i Europa finns det faktiskt ett fynd som är ännu äldre och avser en kungsfiskare som kontrollerades i Belgien av ringmärkare då den var hela 21 år gammal. Dessa båda fynd bekräftar på ett prydligt sätt att dessa ”energiska” fåglar verkligen kan bli så långlivade. Den svenska kungsfiskaren sändes också in till NRM i egenskap av Statens vilt och finns numera insamlad på museet i form av en liten samling med ben i en etiketterad plastburk och ringen sitter fortfarande runt dess ena tarsben.

Kontroll av svenskmärkt kaspisk trut

I Sverige har det märkts fyra **kaspiska trutar** till dags dato, om man bortser från 41 individer som märktes i Oman 2009 med svenska ringar. Av de fyra märkta i Sverige så är de tre första från Ottenby, märkta i november 2007, och den senaste är märkt av Lennart Blomquist och Kenneth Bengtsson vid Spillepengen, Malmö, den 7 augusti i år. Den sistnämnda har nu även återfunnits i Holland där den kontrollerats och fotograferats ett flertal gånger av ett antal observatörer vid Ijburg, Steigereiland, under mestadelen av november månad. Sannolikt genererar det stora intresset av trutar av olika slag bland fågelskådare i dagsläget att vi även har en tydlig ökning av trutåterfynd att vänta i framtiden.

Prövad näktergal

På Tovetorp, Stockholms universitets zoologiska forskningsstation, beläget i sörmlandsskogarna ett par mil norr om Nyköping, har det sedan ett antal år tillbaka bedrivits forskning kring fåglars flyttmönster och strategier. Bl a har man där en

länga med mindre hus i vilka man har installerat spolsystem som gör att man kan ställa in magnetfältet så att det ger en helt annan geografisk utgångspunkt än den som gäller på lokalen.

Den 16 augusti 2008 togs en **näktergal** in till ett orienteringsförsök i ett av dessa hus under en dryg veckas tid och fågeln släpptes sedan i vederbörlig ordning efter utfört prov. Denna näktergal har nu återfunnits då den olyckligtvis flög in i ett fönster och förolyckades den 10 maj 2010 vid Aspö, 10 km öster om Vetlanda.

Sällskapande kärrensäppor

I nordvästra Wales ligger ett samhälle vid namn Bangor, i dess hamn blev tre svenskmärkta **kärrensäppor** infångade och kontrollerade av ringmärkare under en och samma dag, den 13 februari 2010. Alla märktes dock vid olika tillfällen i Sverige, två vid Ottenby, 4 augusti 2007 och 4 juni 2009, medan den tredje fick sin ring ute på Nabben i Falsterbo den 6 augusti 2005. De var alla adulta fåglar vid märktillfällena, vilket märkdatumet också indikerar.

Vitkindad gås på äventyr

En gotlandsfödd **vitkindad gås** som blev ringmärkt som M10 den 13 juli 2009 på Storholmen, Ljugarn, blev skjuten på den ryska ön Kolguev, i Barents hav, nu i våras, den 30 maj. Det har med åren samlats ett antal återfynd mellan Sverige och Ishavet av svenskmärkta vitkindade gäss. Det handlar om 17 fynd inalles (1985-2009) och gäller märkningarna av både vuxna som årsungar, fördelat på 9 vuxna och 8 ungfåglar. Eftersom det hos gäss och änder är honan som avgör var häckningen ska ske så kan årets återfynd vara ett resultat av att den unga hanen slagit följe med en hona som den träffat i vinterkvarteren, trots att den inte skulle häcka eftersom vitkindade gäss normalt inte börjar häcka förrän under tredje sommaren. Detta är också det första fyndet av en ungfågel som redan året efter återfinns på dessa nordliga breddgrader

Trägen vinner

En **havstrut** som blev märkt som bounce på Flat-skär i Göteborgs södra skärgård den 24 maj 1988 av Jan Bergqvist har kontrollerats genom avläsningar i fält ett tjugotal gånger genom åren. Fyndplatserna har varierat mellan Hanstholms hamn i Danmark och fiskehamnen i Göteborg. De nio gånger den har kontrollerats i Danmark (1992,

2000, 2002, 2007, 2008, 2009) har det skett under hösten, tidigast från den 16 augusti till den 18 oktober som senast, medan de 14 fynden från Göteborg (2005-2010) är uteslutande från västkusten mellan den 12 januari till den 9 maj förutom 2010 då den även har kontrollerats den 12 och 22 juni och den 6 juli. Dessa återfyndsrapporter har nu även resulterat i att denna havstrut är den äldsta konstaterade svenska havstruten med sina 22 år och 1 månad.

Utländska ringar:

Tärnpar i Dalälven

Den 22-26 juni kunde ringarna på ett häckande par **fisktärnor** läsas av i Dalälven vid Näs bruk. Den ena tärnan var märkt som 3K+ i Zeebrugge, Belgien den 20 april i år. Den andra tärnan var märkt som 2K+ i Milnerton Lagoon vid Rugby, Sydafrika den 11 januari 1988 och var alltså minst 23 år gammal när den kontrollerades! Paret hade en unge.

Bivråk tvingades flytta söderut två gånger samma höst

Den 8 september landade en utmattad **bivråk** på en båt i Nordsjön utanför Holland. Den togs omhand och visade sig vara märkt med en finsk ring. Båten gick norrut till Göteborg där vråken fördes till Fågelcentralen för rehabilitering. Den hade märkts som bounce utanför Yli-ii den 8 augusti. Den unga bivråken repade sig och kunde släppas den 27 september för att på nytt försöka flytta söderöver. Vi får hoppas att ett steg bakåt ledde till minst två steg framåt.

Spansk färgmärkt glada

Den 25 januari fotograferades en **rödglada** med vingmärke och färgring vid Gårds Köpinge. Gladan visade sig ingå i ett spanskt färgmärkningsprojekt och hade märkts som 3K den 20 januari 2008 i Binaced. Färgmärkningsprojektet drivs av SEO-Monticola, en ornitologisk organisation med stöd av Universidad Autónoma de Madrid.

Medelhavstrutar

Under året har två ringmärkta **medelhavstrutar** rapporterats. Den ena påträffades drunknad vid Ringsjöverket i Stehag den 6 augusti och hade märkts som unge den 21 maj i Frankfurt,

Tyskland. Den andra lästes av levande den 5 september i Fiskhamnen i Göteborg och hade märkts som unge den 19 maj Cheseaux-Noreáz, Schweiz. De senaste decennierna har medelhavsstrutens häckningsområde expanderat till att även omfatta delar av det europeiska inlandet något som syns på märkplatserna för de två återfynden.

Svan besöker fabriksområde

Den 26 mars fick personalen vid Myresjöhus fabrik i Småland hjälpa en **knölsvan** som kommit in på området. Den hade märkts fem dagar tidigare som fjolåring i Holbæk, Danmark. Svanen verkade vara i god kondition och släpptes samma dag i Norra sjön vid Hällinge.

Estnisk svarthätta flyttar åt väst på hösten

Den 3 oktober kontrollerades en **svarthättehane** vid Rynningeviken i Örebro. Den hade märkts som årsunge sju dagar tidigare i den 26 september i Sörve, på ön Saaremaa, Estland. Att en del av kontinentens svarthättor flyttar ”åt fel håll” för att övervintra är känt sedan tidigare. Dock antyder den kontrollerade vinglängden på 79 mm att det ändå skulle kunna vara en nordlig svarthätta eftersom svarthättor på kontinenten har en några millimeter kortare vinge.

LJA & TKN